

CH

cháb	haluz s listím
chabasta	tráva lesní nažatá
chabaščí	viz "chábí"
chabaščina (F)	tuřín vařený s mrkví
chabavý, -stý	neduživý, nezdravý
chabaždí, -ždží	chrastí, drobné posekané větve
chábek	přísada zelná, malá hlávka
chábí	roští, křoví, klestí, houští
chábít'	krást
chabla	nevolnost, slabost, nachlazení
chablat'	slábnout, cítit se nemocným (<i>Cosi na mňa leze, jakási chabla.</i>); 2. házet na hromadu (bez ladu a skladu), mačkat muchlat
chablavý, -ravý	nemocný, ubohý
chabonit' sa	mračit se, kabonit se
chabovec	větev s chvojím, prut březový
chachálí	keř planý hustý pichlavý
chachar	otrapa, dareba
chachotat' sa	chechtat se
chachravý	zničený, stářím poškozený, opotřebený, ztrouchnivělý, prohnílý, vyžilý, chatrný
chachúňat' sa	chechtat se
chachýňat' (R)	jít dlouhými kroky
chajda	chatrč
chaláň, -loň	výrostek, klacek
chalgat' +	viz "chaňkat"
chalkat'	chlácholit, udobřovat si
chalupa	dům venkovský
chalúpča	chaloupka
chalúpka	výměnek
chamert (M)	čert
chamlat'	jíst hltavě, kašlat
chamrad'	houština, podrost; 2. ovoce sbírané nekvalitní
chamrat'	lakotně požírat
chamraždí, -ždží	křoví
chamula	kaše, polévka ze sušeného ovoce; 2. nimravý člověk
chamúlat'	požírat plnou hubou, chlem(s)tat
chamúlat' sa	šklebit se
chaňkat'	těšit, utěšovat, chlácholit, konejšit
chaňkat' sa	mazlit se, rozmazlovat
chápat' sa	sápat se
chapka	talon ve hře
charabél (Z)	starý strom, vetchý člověk
charamza	nedbalec
charandzovat'	polehávat v nemoci (též "chorovat")

charpa	chrpa
charpa (Z)	chrpa
chasa (chassa +)	čeled', mládež, mládenci svobodní
chásňa	chlapeček
chasníča	pachole, nemluvně
chasník	chlapec odrostlejší
chcet'	chtít
chebz, -bdz	bez černý, šerík (keř, květ i plod)
chebzon'	surovec
chebzový	šeríkový, bezový
chemlat' sa	dřít se, otírat se (bokem o strom)
chibe (M)	bez černý
chládečnica	besídka zahradní
chládnút' (M)	umírat (<i>Nohy jí už chládnú.</i>)
chlachonit' sa	smát se vesele
chlachota	smíšek
chlachú(z)ňat' sa	chechtat se, smát se hlučně
chlachyňa	žena rozcuchaná
chlachýnat' sa	chechtat se
chlam (Z)	viz "chlast"
chlamaňa	nápoj pro krávy
chlámání	chechot
chlámat'	pít (o dobytku); 2. pít bez míry
chlámat' sa	smát se
chlamstnút'	urvat ústy
chlamýzňat' sa	řehtat se, smát se
chlap	muž obecně, manžel, syn dospělý, muž zdatný, silný (pro Valachy název čestný)
chlap na místo	muž dospělý, který se už může oženit
chlapačka	pítí pro dobytek, okal
chlápat'	padat sněhem (velké kusy); 2. bít (<i>koho</i>)
chlapci mn.	hoši, chlapci, mládenci
chlapěna	záletnice
chlapík	mládenec
chlapina	chlapisko
chlapit' sa	dospívat, měnit se v chlapa; 2. stavět se dospělým, být mužný; 3. běhat za chlapy
chlápja	chlapík, malý muž
chlapská	úder silný, chlapský
chlapské skoky	taneční skoky mužské ("obuškový, pod obuchy, do hajduka")
chlapula (Vi)	žena zatížená na muže, nymfomanka
chlast	alkoholický nápoj (<i>pejor.</i>)
chlastat'	pít nezřízeně
chlastit' sa	lichotit se někomu
chlástnút'	viz "chlóstnút'"
chlastoň	pijan, opilec

chléb	živobytí, strava, celá živnost, polnosti i služba (<i>Má svůj chléb. Je na cuzím chlebě. Je bez chleba.</i>)
chleba	chléb
chleba domácí	chléb žitný (domácí)
chleba ovesný	chléb z ovesné mouky
chleba pecnovší	chléb z ječmenné mouky
chleba pohanský	chléb z pohankové mouky i tataruky
chleba súkenický	chléb výražkový
chleba třený	chléb z mouky třené na "žrnoch"
chleba z dvojí múky	chléb domácí z mouky kupované a šrotované
chlebárňa	huba, ústa (<i>pejor.</i>)
chlebovička	lopata s krátkým držadlem a plochou obdélníkovou, mírně prohnutou hlavou (užívaly se v domácnostech a pekárnách k manipulaci s chlebovým těstem)
chlebovník, -vec	směs jarého žita, pohanky a ječmene 2:1:2
chlebový lokeš (R)	viz "podplameník"
chlév [v/f]	chlév
chlév vrchový	viz "stánisko"
chlévec, -ca	chlívek
chléviska	chlévky na pasekách pro skot
chléviščan	pasák bydlící s ustájeným dobyt看em
chlévky, -viska	viz "stánisko"
chlomáznút'	dát pohlavek
chlomtat'	viz "chlastat"
chlóp!	bác!
chlopáň	klobouk se širokou střechou
chlópanec	plesknutí
chlópání	potlesk, tleskání
chlópat'	tleskat, plácát, bít; 2. padat (sníh); 3. plandat
chlopit'	plácnout
chlopit' si	plácnout si, stvrdit koupi
chlopit', -ópnút'	udeřit dlaní, dát facku, plesknout
chlopkat'	tleskat, pleskat (jemně)
chlópnút' si	plesknout si dlaněmi (na doklad ujednané smlouvy)
chlopýcnút'	udeřit, plácnout
chlopýcnút' sebu	prašit, plácnout sebou
chlóstnút'	udeřit, dát políček
chíp	srknutí, loknutí (<i>Udělat dva chípky a nechát to být.</i>)
chípání	pití velkými doušky
chípat'	srkat, mlaskat; 2. hltavě lokat, chlemstat
chípnút' si	loknot si, srknout si (mohutně)
chlpýcat'	lokát žíznivě (velkými doušky)
chľuj, choluj (F)	listí pro ovce (javorové a jasanové)
chľupáče	angrešt
chľupař	soukeník (<i>pejor.</i>); 2. holič
chlúpat (B)	viz "klúpat"
chľupečka	trošinka, hlt (kořalky)

chlúpek	troška
chlústat', -tnút'	plivat, plivnout
chlustnúť	spadnout
chmatnúť	chňapnout, popadnout, uchopit
chmelník (M)	chmelnice
chmkať	nerozhodně přitakávat ("chm, chm")
chmula	nemluva
chmúlit' sa	kabonit se, mračit se
chmýřit' sa (Vi)	hemžit se
chobotiť sa (M)	chmuřit se, mračit se
chodénica	chůze
chodička	chodník
chodit' do zelá (B)	chodit za dívkou někoho jiného
chodit' do zlomú	chodit do polomů
chodit' po ptaňú	chodit po žebrotě
chodit' s Mikolášem	chodit po domech s mikulášskou nadílkou
chodit' šupem	být veden četníky
chod'mo	při chůzi
chodníček	pěšinka
chodník	pěšina
chodníkama	pěšinami přes hory
chod'ura	tulačka
chod'úvat'	chodívat
chochma, -y	způsob jednání, vypočítavost, sobeckost
chocholajda	četník rakouský
chocholatý	se svatozáří
chocholúš	chocholouš
cholástnúť	praštit někým
chomeček (Z)	věchýtek, sešlý věkem (<i>Už je jak chomeček.</i>)
chomút	chomout, součást koňského postroje (<i>součásti chomoutu: "kléšče (dřevěný okraj), "podklad" (poduška), "podprsník" (řetěz nebo řemen), "držák, hašpa, závlačka"; součástí postroje je také "řemení a ohlav"</i>); 2. sprostý chlap
chóra	kůr v kostele
chorá múka	mouka z porostlého obilí, šedá
choračka	nemoc
chorlavý	nemocný
choroba	nemoc
chorovat'	být nemocný, polehávat
chorý	nemocný; 2. špatný, nepodařený; 2. snědý, tmavý (<i>např. chléb, porostlé žito, mouka, košile z hrubého plátna</i>)
chorý chleba	chléb z tmavé mouky a otrub
chorýš	chléb "chorý" - snědý
chořina (M)	zrno nebo mouka z porostlého obilí
choť	i když
chotar (F)	viz "kotár"

chotářit'	sousedit společnými hranicemi (<i>My společem chotáříme. - Valaši s Uherčičky.</i>)
choť až (M)	přestože, i když
chovací	dobře se vykrmuující ("chovací telacko")
chovanec	schovanec
chovanica	schovanka
chovat' sa	stravovat se, žít s někým na stravu a byt
chrámačka	kulhavka
chrámat', chró-	kulhat
chraplavý	chraptivý
chrapún, -púň	neurvalec, hrubiján
chrapúňat', -pýňat'	chrápat, chraptivě kašlat
chrašť'	křoví, roští, stráň křovím porostlá
chrást	keř; 2. zelné listy (bez hlávky)
chrastaňa	ropucha (též "chrástaň, chrastavá žaba")
chrástí	křoví (ne tak husté jako "chrašť")
chrásty (Z)	pečivo fašankové (též "boží milosti")
chrašč (F)	chřástal
chrbét	záda, hřbet
chrblání	kašel
chrblat'	kašlat
chrblit'	viz "chrblat'
chrbtica	páteř
chrbtová kost'	páteř
chrbtovica	kotleta se svíčkovou, maso od páteře
chrbtový	zádový
chrčat'	chrčet, chroptět, těžko dýchat
chrčávka	záškrt
chrchel	hlen z dýchacích cest
chrchla	kašlavý člověk (obv. trpící tuberkulózou)
chrchlat'	kašlat, pokašlávat, odkašlávat hleny
chrchlavý	kašlavý
chrchloň	ten, kdo stále pokašlává
chrištovka, kri-	zaklínací kniha
chrkat'	chrčet, chraptět, kašlat, chrchlat
chrmlat'	kašlat
chrňat'	chrápat, spát (<i>pejor.</i>)
chrnění	chrápání, spánek (<i>pejor.</i>)
chrněť'	spát, chrápat
chrnút'	chřadnout, chořet
chrobač	červi
chrobák	červ, larva, ponrava, žížala; 2. červotoč
chrobál	velký chrobák
chrobáň, -baňa	brouk
chrobavět', -it'	červivět (<i>Jabka nám chrobavijá.</i>)
chrobavý, -člivý	červivý
chrómačka	kulhavka

chrómat'	kulhat
chromkat'	pokulhávat
chromota (M)	kulhavost
chrpútat', -stat'	kašlat s chrapotem
chřstat'	stříkat (<i>Krém z něho chřstala.</i>)
chrt	pes (druh); 2. sedlák (<i>pejor.</i>)
chrtúsit'	šetřit lakotně
chruňa	nemotora
chrupka	chrupavka
chrúst	chroust
chrústy	jíl vhodný k vymazávání pece a komína
chřípěj	chřípí
cht'a - necht'a	chtě - nechtě
chubelica	chumelenice
chublat' sa	kabonit se, mračit se
chubolit'	sněžit
chubolit' sa	kabonit se
chúd'a	chudinka
chud'acko	chudinka, ubožáček, chud'átko
chudáča	chudinka
chudačka	polévka hřibová s pohankou; 2. polévka bez tuku (z ni-čeho); 3. kaše z pohanky řídce zasmažená
chudák	chudobný člověk; 2. postižený člověk
chudár	hubený, chudý kuň nebo jiné zvíře
chudé maso	libové maso
chuděj	chudý, hubený člověk
chudera, -rka	chudinka, ubožačka
chudoba	chudina, chudobný lid
chudobné vysvědčení	osvědčení o chudobě
chudobný	chudý
chudozňa (Z)	chudina
chudý	hubený
chuj	pohlavní úd mužský
chumaj	nekňuba
chumák	člověk nenasytný
chumelik (F)	ošklivec
chuml	chumel, chumáč
chúpek	troška
chútečka	chuť (<i>Pivo jak žúr, chútečky nemělo.</i>)
chutný	příjemný
chúvka [v/f]	šátek podlouhlý na nošení nemluvnat
chválabohu	díky bohu
chvalid'úra	chvastoun
chvalimaňa	žena chlubitá
chválit' sa	chlubit se
chvaloň	člověk chlubitý, vychloubačný

chvastit' sa	chlubit se
chvaščivý, -o	chtivý, -ě
chvíla	chvíle, dlouhá chvíle, nuda; 2. čas, počasí
chvílami	občas
chvílu	dlouho, dávno
chvístanec	plivanec
chvístanica	nepohoda
chvístat'	plivat, stříkat
chvístek	rehek zahradní
chvjádat' +	chřadnout, vadnout
chvojina	chvojí
chvojinka	svazeček klasů namočený do svěcené vody
chvost	ocas, ohon
chvostitřas	viz "třasichvost"
chyba, -bě	než, nežli, přece, jen, možná, leda, pouze, ledaže, sotva, leč, než, ne- li, jenom, jenom když
chybit'	udělat chybu
chýbjat'	chybět, scházet
chybný	špatný, vadný, nedokonalý, chybný (např. na oko, ruku, nohu, na řeč)
chybný na řeč	koktavý
chybovat'	chybět, scházet; 2. mýlit se
chycený (Z)	zachvácený nemocí (<i>Je chycený na plúca.</i>)
chychúňat' sa	smát se
chylek (F)	slabý člověk
chýr (ze s.)	zvěst, pověst, báj (obv. nepravdivá)
chýrný	báječný, vyhlášený, vychválený
chystat' (sa)	připravovat (se)
chyt'a, -tňa	uchopivše, chytouc
chytat' sa	dojímat (<i>Teho sa nic nechytne.</i>)
chytěný	chycený; 2. nakažený; 3. zasmrádlý
chytit' (sa)	chytit, chytout (někoho), přistihnout; 2. vzplanout, vznítit se, rozhořet se
chytit' sa za pasy	zápasit
chytit' v poly	chytit kolem pasu
chytlavý	dobře chytající (barvu); 2. nakažlivý ("chytlavá nemoc")
chytnút'	chytit; 2. přijmout (barvu); 3. dostat chuť
chytro	honem
chytrolín	chytrák (<i>pejor.</i>)
chytrovať	rozumovat
chýtrý	vychytralý (<i>Ty si chytrý enem tak neco zest'.</i>)